

ENCOL DO BARALLETE

Por José Ramón y Fernández

D E non habérme procurado o amigo Castro Arinés e "Anaço" que o inxenioso Borobó lle adicou Ben-Cho-Shey a conta do baralleté, houbera ficado sin saber rea tan goréntadora e humorística presa, i-o qué é pior, houbera pasado por desatento e groseiro ao non corresponder a invitación que me fai pra que aquil meu irmán lle conte ao Anxelo Novo canto sepa encol do baralleté, suxerencia que accepto de boa gana e que trataré de cumplir do millor xeito que podia.

Será ben decir primeiro que Ben-Cho-Shey é un espíritu aventureiro afeto a canear coas más propias andalias os camiños peninsulares, dende as trepadas e verdícentes veredas que levan ao San Andrés de Miñide ata os enxoitos e poeirentos camiños que atravesan as terras extrémefas, ou os encostados que galgan dica os Picos de Urbión.

Non séi si por esta condición de canante sempiterno a precura de achádegos arqueolóxicos ou etnográficos, ou sementes pola area de atésourar paisaxes prestixiosos e impresionantes, Ben-Cho-Shey soméllase aos parafuseiros nista seu constante ir e vir por cordeles e corredeiras.

O seu sino viaxeiro levouno un día, de ser escolante de Cariño a selo de Caspiñón, garimoso lugar enquistado nas terras do Páramo de

Aguiar, e ali, convivindo ano tras ano entre arreadores e wingreiros, chegou a ganarse a finca de huaceiros e mutilos que o iniciaron na fala dos ambulantes chegando a doctorars no baralleté.

A cousa non é tan doada como supúña o que coñecía que indo a Luintra podería facerse co baralleté coa facilidade con qué se mata unha liriu na barrosa. Non, o baralleté, como todo o mundo sabe, é unha fala de xermania, que é tanto como decir de irmandade, polo que o seu uso está somente reservado aos iniciados, aos que ingresan na cofradía, aos que se ganan a confianza dos xabarreadores e dos gobernadores. Poñer este instrumento de relación nas maus dos allos supón unha traición as leises da parafusa que o inutilizaría para futuros empregos. Por eso os ambulantes coidan moi de non iniciar no baralleté máis que aos que han de precisar dil na sua vida, e dólles e máncalles o ver que alguén, alleo ao seu oficio, lle fala no seu argot.

A iste respecto podería contarlle a Anxelo Novo a sorpresa alrixada que lle produxo a un cairolo a steiro o verse interrogado en baralleté polo Ben-Cho-Shey.

Con ollos irados replicóulle: "E quén foi o proína que o talasou a arrombar o noso cantufaxé?" E a seguidas fulminou contra dil esta terrible maldizón: "¡Qué os mircos da Cabeza da Meda o tizen na hora da felación!"

Outro día no lugar cacereño de Lamas de la Vera, non lonxe do famoso mosteiro de Yuste, un parafusero euroxéceu de rábecha baixo dos porches da praza do pobo ao verso interrogado en baralleté e prorrumpir en aldraxas contra do intruso. Y é que do mesmo xeito que o baralleté é unha trabadeira que xunque nos abundantes e dalles fincia pra se comunicar entre si as cousas mais segredas diante dos sínodos ignorantes, o escoitalo saindo de belzos alleos a illas prodúcelles o efecto de verse descubertos no seu mais íntimo segredo, e naturalmente reaccionan con salvaxe violencia ante iste ataque ao que se poldrá chamar o seu pudor da clase.

O Ben-Cro-Shey pois, como había feito hai mais de un século Jorge Borrow cos calorós ingresos, e anos despois repetiu Mr. Starkie cos xitanos, mergullouse no ambiente da parafusa e conqueriu facer un vocabulario de mais de cinco centás verbas do baralleté, que forma parte da un estudo compreto da Terra de Moreiras, rematado hai tempo e en agarda de ocasión favorable pra ser publicado.

Eu coido que non esgotou a materia, mais con todo, pareceme que déixa hoxe non hai outro vocabulario mais completo do baralleté que o xuntado polo meu fraterno amigo. Confíemos en que algúns dia poida ser publicado como él quer.

CHINA -

chinos han perecido de hambre y de sitiados al macabro espectáculo que, como en los años negros del Ma..., habla por si sola: un refugio mientras los transeúntes desfilan im-